

РЕШЕНИЕ

№ 7171

гр. София, 01.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 03.11.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **5279** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.226 и чл.203 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) и във връзка с чл.1, ал.1 от Закона за отговорност на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Предмет на съдебното производство е искова молба, подадена от [фирма], ЕИК[ЕИК], чрез процесуалния представител адв. М. А., уточнена с молба от 10.09.2020г., срещу Агенция „Митници“, в частта ѝ, с която се претендира обезщетение за имуществени вреди в размер на 985.09 лева, причинени в периода от 19.05.2008г. до 15.03.2011г. от незаконосъобразен административен акт - Решение №540/07.10.2008г., издадено от началника на Митница Аерогара С., и последващи незаконосъобразни фактически действия на същия административен орган.

Съдебното производство е образувано в изпълнение на указанията на Върховния административен съд, дадени с Решение №2103 от 10.02.2020г. по адм.д.№1016/2018г., с което е отменено Решение №6129 от 30.10.2017г., постановено от Административен съд София-град по адм.д.№4251/2017г. и делото е върнато за разглеждане от нов състав.

С главния иск е съединен иск за заплащане на законната лихва върху претендираната сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 31.10.2011г. до окончателното ѝ изплащане.

Ищецът [фирма] претендира имуществени вреди, причинени от незаконосъобразен административен акт. Вредите се изразяват в законната лихва

върху сумата от 2 842 лв., представляваща депозит, изискан от Агенция „Митници“ за обезпечаване на определена по-висока митническа стойност от деклариранията, внесена от дружеството на 17.05.2008 г. и освободена от агенцията на 15.03.2011 г., вследствие на отмяната на административния акт за определяне на по-високата митническа стойност. Вредите се претендират като пропуснати ползи, които според ищеца държавата е длъжна да обезщети с оглед спазване принципите на равностойност, ефективност, пропорционалност и защита на правото на собственост. Позицията се на чл.17 от Хартата на основните права на ЕС (ХОПЕС) и на съдебната практика. В съдебното заседание ищецът се представлява от адвокат А., която поддържа исковата молба. Допълнителни аргументи излага в писмени бележки по делото. Претендира присъждане на разноски в производството.

Ответникът Агенция „Митници“, чрез процесуалния си представител юристконсулт С. А., оспорва предявения иск по основание и по размер. Прави възражение за погасяване на исковата претенция по давност. Алтернативно, прави възражение за съпричиняване на вредите от страна на ищеца. Счита, че вредите не биха настъпили, ако ищецът беше ефективно внесъл сумата като ДДС и бе се възползвал от прихващане или възстановяване на данъчен кредит. Претендира юристконсултско възнаграждение.

Прокурорът дава заключение за допустимост на иска, но го счита за неоснователен и недоказан. Пленарият съд е отхвърляне на исковата претенция.

СЪДЪТ, след преценка на събраните доказателства и наведените доводи от страните, приема за установено следното:

Искът е процесуално допустим.

Разгледан по същество, искът е основателен

Установени факти:

Всички относими към предмета на делото факти се установяват от събраните писмени доказателства и от приетото за послужване адм.д.№1727/2009г. на Административен съд София-град.

С ЕАД 08BG005102H0027964 от 14.05.2008г. ищецът е осъществил внос на стоки от Турция.

Служители от отдел „Тарифна политика“ в Митница Аерогара С. са дали становище изх.№190/17.05.2008г., с което са определили по-висока стойност на стоките от деклариранията и са определили депозит в размер на 2 841,38 лева. За да освободи стоките от митнически контрол, ищецът е внесъл сумата 2 842 лева по сметка на Митница Аерогара С. на 17.05.2008г., след което е възразил срещу определената по-висока стойност и е поискал връщане на депозита с молба до началника на Митница Аерогара С..

С Решение №540/07.10.2008г. началникът на Митница Аерогара С. е определил новата по-висока митническа стойност на внесените стоки и потвърдил определения депозит в размер на 2 842 лева, като е отбелязал, че той е събран и взет на отчет като публично държавно вземане.

Решението на началника на Митница Аерогара С. е отменено като

незаконосъобразно с Решение №99/03.12.2009г. по ахд №1727/2009г. на Административен съд София-град, влязло в сила на 17.06.2010г., след като е било потвърдено от Върховния административен съд с Решение №8187/17.06.2010г. по кахд №2897/2010г.

Депозитът е възстановен от Митница Аерогара С. на 15.03.2011г.

Правни изводи:

По допустимостта на иска

Искът е допустим като предявен от активно легитимирано лице срещу юридическото лице на административния орган, при упражняване на чиято административна дейност се твърди да са причинени вредите.

Налице е положителната предпоставка на чл.204, ал.1 от АПК за допустимост, предвид отмяната по съдебен ред на Решение №539/07.10.2008г., издадено от началника на Митница Аерогара С..

Не е налице отрицателната предпоставка по чл. 8, ал. 3 от ЗОДОВ, тъй като специалният закон – Закон за митниците и Регламент (ЕИО) № 2913/92 за създаване на Митнически кодекс на Общността (приложим към момента на възникване на задължението), не урежда специален ред за търсене на претендираната обезвреда. Действително, чл. 235 и чл. 236 от Регламент (ЕИО) № 2913/92 уреждат ред за подаване на молба за възстановяване на митните сборове, а по аргумент на чл. 241 от него, митническите органи следва да постановят решение за възстановяване, включително и да се произнесат по лихвите. В случая този ред е неприложим, тъй като утежняващият административен акт е отменен по съдебен ред и възникналото от неговата отмяна задължение за възстановяване на внесения депозит е изпълнено. В случая спорът не е относно правото на възстановяване на митническо задължение, доколкото депозитът е възстановен, а относно основанието и размера на претендираните от ищеца имуществени вреди.

Редът за обезщетяване на твърдяната имуществена вреда поради неизползване на паричните средства за периода на задържането им от административния орган е по чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

По основателността на иска

Основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ предполага установяване на кумулативното наличие на следните предпоставки: 1)незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред; 2)вреда от такъв административен акт; 3)причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. Не подлежи на установяване виновно поведение на ответника, тъй като отговорността на държавата е обективна.

1.Относно наличието на незаконосъобразен административен акт

Първата предпоставка – незаконосъобразен административен акт, отменен по надлежния ред, е безспорно налице. Решение №540/07.10.2008г., издадено от началника на Митница Аерогара С., е отменено от съда именно като незаконосъобразен акт, като са изложени мотиви за извършено нарушение на митническото законодателство.

Вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на съдебното решение, с което се отменя незаконния административен акт – в случая от 17.06.2010г. От този момент започва да тече и погасителната давност за предявяване на иска за обезщетение на вреди, настъпили от отменения акт. Исковата молба е предявена на 31.10.2011г. - в рамките на общия 5-годишен давностен срок по чл.110 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), изтичащ на 11.10.2015г., поради което възражението на ответника за погасяване на иска по давност е неоснователно.

2.Относно вредата

Твърдяната от ищеца увреда се доказва до пълния претендиран размер и за целия посочен период.

Безспорно се установи внасянето на депозита за неправилно определената по-висока стойност на стоките. Внесената като депозит сума в 2 842 лева води до намаляване на имуществото на ищеца за периода от внасянето до възстановяването ѝ. Законната лихва върху тази сума представлява гражданските плодове на парите като движима вещ - те притежават собствена индивидуализация и могат да бъдат предмет на самостоятелна главна съдебна претенция като пропуснати ползи. Ищецът е бил лишен от сумата, платена като депозит, следователно той е претърпял имуществени вреди под формата на пропуснати ползи.

Пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което тя се основава на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. Разпоредбата на чл.86 Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) създава необоримо законово предположение за минималния размер на вредите, произлизащи от неизпълнение на парично задължение – дължи се обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Минималните вреди, които ищецът е претърпял, са в размера на законната лихва за периода на задържане на сумата, които по аргумент от чл.86 от не подлежат на нарочно доказване от ищеца. В този смисъл е Тълкувателно решение №3 от 2004 г. на Общото събрание на Гражданската колегия на Върховния касационен съд. По тези съображения съдът приема за доказани вреди, представляващи пропуснати ползи, в размера на законните лихви.

Ищецът е търпял вредата през целия посочен от него период. От момента на внасянето на депозита до отмяна на административния акт сумата е задържана от ответника като обезпечение на незаконосъобразно установено задължение. Според чл. 197, ал. 1 от ЗМ (ред. към момента на възникване на митническите задължения) обезпечението не се освобождава, докато митническото задължение, за което е било представено, не се погаси или може да възникне отново. Обезпечението се освобождава незабавно, след като митническото задължение се погаси или вече не може да възникне. Отмяната на акта има обратно действие, т.е. с обратна сила отпадат разпоредените с него задължения за допълнителни публични вземания, респ. учредения във връзка с тях депозит. Датата на влизане в сила на съдебното решение, с което се отменя административният акт, е началният момент, в който

административният орган изпада в забава и от който също дължи законната лихва върху сумата до датата на възстановяването ѝ.

Съдът, по реда на чл. 162, пр. 1 ГПК, като съобрази, че не са необходими специални знания из областта на науката, изкуството, техниката или занаятите, а изчислява сам размера на законната лихва чрез използване на електронния лихвен калкулатор за изчисляване на законната лихва върху публичните задължения, достъпен на официалната интернет страница на Националната агенция за приходите с адрес: http://nraapp03.nra.bg/web_interest/check_upWS.jsp.

Законната лихва за претендиращия период от 19.05.2008г. до 15.03.2011г. върху сумата от 2 842 лева възлиза на 985,11 лева.

3. Относно причинно-следствената връзка между установената вреда и отменения административен акт.

Спорният въпрос е дали е налице причинно-следствена връзка между незаконосъобразния административен акт и внесения от ищеца депозит, за което следва да се прецени дали внасянето на депозита е предоставено на волята и преценката на ищеца, както твърди ответника.

Неоснователни са възраженията на ответника за съпричиняване на вредата поради поведението на ищеца. Нелогично и житейски неоправдано е твърдението на ответника, че ищецът е внесъл по свое желание и по своя преценка определения депозит. Действително, депозитът е внесен преди да се издаде административния акт, но това е с оглед митническите органи да разрешат фактическото вдигане на стоката. Ищецът има легитимен интерес да иска освобождаване на стоката от митнически контрол с цел да се защити правото си на собственост и да се предотврати настъпването на по-големи вреди в неговата правна сфера, като за това законът му предоставя правна възможност чрез учредяване на депозит. Императивното изискване на законодателя за обезпечаване на размера на определеното по-високо задължение е в защита на публичния финансов интерес. Без да внесе определения депозит, ищецът не може да освободи стоката от митнически контрол и не може да се разпорежда с нея. Ерго, актът за установяване на митнически задължения, отменен в последствие като незаконосъобразен, е единственият каузален фактор, който обуславя учредяването на депозита. Упражняването на една правна възможност в защита на интересите на засегнато лице не може да се тълкува само и единствено като акт на свободната му воля.

По тези съображения съдът приема, че депозитът не е доброволно внесен от ищеца по негова преценка, а ищецът е бил принуден от административния орган да го внесе. Аргумент в тази посока е и решението на началника на Митница Аерогара С., в което е посочено, че депозитът ще бъде усвоен за допълнително начислените задължения, които са отменени като незаконосъобразни от съда. Дори да се приеме, че дружеството е могло да предостави банкова гаранция, за да обезпечи задълженията си, то пак би претърпяло имуществени вреди, свързани с тази гаранция. Изборът на ищеца да внесе депозит в пари, като една от няколкото възможности да обезпечи по друг начин определеното му публично задължение (предоставяне на банкова гаранция, предоставяне на имущество в залог) не може да се тълкува като съпричиняване на вредите.

Вторият спорен въпрос, който възниква, е дължат ли се лихви върху освободените обезпечения. Съгласно разпоредбата на чл.192 от ЗМ, действала към иския период, сега отменена - ДВ, бр. 58 от 2016 г., по събраните обезпечения не се дължат лихви. Тази разпоредба противоречи на принципите на равностойност, ефективност и пропорционалност, както и на правото на собственост, прогласено в чл.17 от Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС), във връзка с чл.6 от Договора за Европейски съюз (ДЕС), които се ползват с върховенство и приоритет пред националното законодателство. По аргумент от чл.17 от ХОПЕС ако някой бъде лишен от своята собственост в защита на обществения интерес, дължи му се справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба. Аргумент в подкрепа на този извод може да се почерпи и от практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС). Решение С-565/2011 по делото М. Irimie срещу Румъния се отнася за такси и данъци, които са незаконосъобразно събрани от държавата и са възстановени на лицето без заплащане на лихва върху тях, поради наличие на национална правна норма, която допуска това. СЕС е приел, че следва да се зачитат принципите на равностойност, ефективност и еквивалентност и държавата следва да върне не само недължимо събраните задължения, но и лихвите върху тях. СЕС разглежда лихвите като загуби, причинени от невъзможността да бъдат използвани сумите, платени поради предварителната изискуемост на данъка. Аналогично е учредяването на депозита в настоящия казус като обезпечение по определено митническо задължение, което в последствие ще послужи за погасяването му.

Пряката причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт и вредата съществува не само когато актът пряко я причинява, но и когато актът създава единствените условия, които пораждат вредата. С други думи, ако държавният орган не беше установил допълнителни митнически задължения, нямаше да има нужда ищецът да брани правната си сфера, искайки освобождаване на стоките от митнически контрол, след като обезпечи установените задължения по посочения в закона ред.

По тези съображения съдът приема за основателен иска за заплащане на обезщетение за имуществени вреди от отменен административен акт в претендирания размер от 985,09 лева.

По акцесорния иск

Съединеният акцесорен иск за заплащане на законната лихва върху присъденото обезщетение е основателен и следва да бъде уважен, считано от датата на предявяване на исковата молба 31.10.2011 г. до пълното изплащане на задължението.

Разноски:

При този изход на спора съгласно разпоредбата на чл.10, ал.3, от ЗОДОВ, ответникът следва да заплати на ищеца внесената държавна такса – 25 лева, и разноските за адвокатско възнаграждение пълен размер - 300 лева, установени с представения договор за правна защита и съдействие.

Воден от тези мотиви и на основание чл.172, ал.2 от АПК и чл.10, ал.2 и ал.3 от ЗОДОВ, Административен съд София-град, 38 –и състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Агенция „Митници“ да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], обезщетение за имуществени вреди в размер на 985,09 лв (хиляда и единадесет лева и деветдесет и две стотинки), причинени в периода от 19.05.2008г. до 15.03.2011г. от незаконосъобразен административен акт - Решение №540/07.10.2008г., издадено от началника на Митница Аерогара С., и последващи незаконосъобразни фактически действия на същия административен орган, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на предявяване на исковата молба 31.10.2011г. до пълното изплащане на задължението.

ОСЪЖДА Агенция „Митници“ да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], разноси по делото в размер на 325 (триста двадесет и пет) лева.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд, подадена чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: